

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Благомир Кирилов Папазов

за заемане на академичната длъжност „професор”

в ШУ „Епископ К. Преславски“

по: Научна област 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство), обявен в Държавен вестник, бр. 104, от 29.12.2016 г.

кандидат – доц. д-р Димитър Илиев Балкански

ШУ, Педагогически факултет, катедра „ВИТМ”

1. „Данни за конкурса”

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „професор” по: Научна област 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... Методика на обучението по изобразително изкуство е обявен в Педагогически факултет при ШУ „Епископ К. Преславски” със Заповед на Ректора РД-16-033/27. 02. 2017 г. Кандидатът в обявения конкурс е представил всички необходими документи за участие в конкурса, в съответствие с държавните нормативни изисквания, които обхващат научната и преподавателската дейност на кандидата. След запознаване с нормативните документи по обявяването и процедурата на конкурса заявявам, че няма допуснати нарушения.

2. „Данни за кандидата”

Доц. д-р Димитър Илиев Балкански е роден през 1957 г. Завършва Художествена гимназия в гр. Казанлък, а през 1982 г. – Факултета по изобразително изкуство към ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” – специалност „Изобразително изкуство“. През периода 1982-1986 г. е преподавател по изобразително изкуство в СОУ „Васил Друмев” гр. Шумен, а през 1986-1996 г. в СОУ „Трайко Симеонов” гр. Шумен. Постъпва като асистент в ШУ „Епископ К. Преславски” през 1996 г. През 2007 г. придобива ОНС „доктор по педагогика“ („Методика на обучението по изобразително изкуство“).

Доцент е от 2011 г. в Научна област 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по....“, научна специалност „Методика на обучението по изобразително изкуство“. Работи в сферата на методиката на обучението по изобразително изкуство. След 2011 г. има издадени две монографии, два учебника и 21 публикувани статии, множество участия в международни и национални научни конференции и една приета за печат статия. Участва в авторски колектив на учебник и книга за учителя по изобразително изкуство за I-ви клас (изд. „Анубис“, 2016). Подготвил е много студенти, отличени с награди от регионални и национални изложби. Председател и член на жури от регионални и национални конкурси на детско изобразително творчество.

3. „Описание на научните и художествено-творческите изяви“

За настоящия конкурс доц. д-р Димитър Илиев Балкански е представил две монографии („Изобразителната дейност на деца с умствена изостаналост“, УИ „Епископ Константин Преславски“ Шумен, 2016 г. и „Изобразителното изкуство при деца със специални образователни потребности“, УИ „Епископ Константин Преславски“ Шумен, 2015 г.), два учебника („Учебник по изобразително изкуство за първи клас“, Изд. Анубис, София, 2016 г. и „Изобразителната дейност в детската градина“, УИ „Епископ Константин Преславски“ Шумен, 2015 г.), „Книга за учителя изобразително изкуство за първи клас“ (Изд. „Анубис“, София, 2016 г.) и учебно помагало „Тестове по теория и методика на обучението по изобразителни дейности в детската градина“ (УИ „Епископ Константин Преславски“ Шумен, 2016 г.).

Доц. д-р Димитър Илиев Балкански има редица участия в научни форуми на национално и международно ниво, от които са публикувани общо 21 статии. Проблемите, разглеждани в публикациите на доц. д-р Димитър Балкански са обосновани научно и представляват съществен принос в съвременната теория и методика на обучението по изобразително изкуство. Освен в престижни български научни издания и форуми, доц. д-р Балкански има и значими изяви в международен план. Доц. д-р Димитър Балкански

участва активно в национални програми и университетски проекти („Студентски практики“, вътрешни университетски проекти и др.).

4. „Научни приноси“

В представената монография „Изобразителната дейност на деца с умствена изостаналост“ (Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“ Шумен, 2016 г.) авторът разглежда ролята на изобразителната дейност „рисуване“ за осигуряване на максимална корекция на недостатъците в общото развитие на децата с умствена недостатъчност, нейното значение за развитието на зрително-двигателната координация, изобразителните им умения, качествата на личността, на познавателните и психическите процеси. За успешното осъществяване и развитие на детската изобразителна дейност, авторът подчертава ролята на педагогическото ръководство на учителя.

В монографията „Изобразителното изкуство при деца със специални образователни потребности“ се анализира същността и ролята на изобразителното изкуство за развитие на изобразителните умения и познавателните психически процеси на децата и учениците със специални образователни потребности. Авторът разглежда въпроси, свързани с възпитателните, терапевтичните и корекционните аспекти на изобразителната дейност, както и проблемът за интегрирането на деца със специални образователни потребности в общообразователното училище. Доц. д-р Димитър Балкански акцентува върху тенденциите в заниманията по изобразително изкуство на децата и учениците със специални образователни потребности.

Като участник в авторския колектив на учебник по дисциплината „Изобразително изкуство за първи клас“ (2016 г.) доц. д-р Д. Балкански доказва високите си познания и компетентности и в тази специфична сфера на научна и художествено-творческа дейност. Разработването на учебниците (създадени на основата на Учебни програми на МОН) е съобразено с възрастовите характеристики на учениците. Въвеждат се задължителни понятия, фиксирани в програмата. Подбраните илюстрации са подходящи за

отделните учебни теми, като предварително са апробирани използваните изобразителни техники. Концепцията включва разнообразни по вид рубрики, които повишават интереса на учениците към изобразителното изкуство и учебната дисциплина. Използвани са упражнения, тестове, забавни игри, филмчета и клипове, галерии от творби на изкуството. Дава се допълнителна информация, която увеличава интереса на учениците и прави отделните уроци увлекателни.

В учебното помагало „Тестове по теория и методика на обучението по изобразителни дейности в детската градина“ авторът обосновава с нагледни примери необходимостта от входяща, междинна, изходяща и текуща диагностика на резултатите от детската изобразителна дейност

От извършеният анализ на представените научни трудове мога да обобща следните *съществени приносни моменти*:

1. *Актуализирана и разширена е теорията и методиката на обучението по изобразителна дейност в детската градина от гледна точка на съвременните научни постановки. Разработена и внедрена в педагогическата практика е концепцията за обучение по изобразително изкуство в детската градина, залегнала в представените монографии, учебници и учебно помагало.*

2. *Извежда се убедително постановката, че в педагогическата практика на специалното училище, е необходимо да се осъществява методически обоснован комплекс от художествено-дидактически игри и изобразителни практически упражнения за коригиране и развитие на познавателните психични процеси.*

3. *Обосновани са актуални насоки за значението и ролята на обучението по изобразително изкуство в урочните, извънкласните и извънучилищните форми на взаимодействие с ученици за осъществяване на интегриращата функция на помощното училище.*

4. *С доказателствен материал (детски рисунки) е разширена тезата за интегриране на деца със СОП чрез формите на изобразителните дейности. Изобразителната дейност позволява постигане на*

съдържателен и ефективен образователно-възпитателния процес, ако бъде обединен около дейностите на учебните предмети от естетическият цикъл (литература, музика, изобразително изкуство).

5. Съдържанието на предложените изобразителни тестови задачи е насочено към разширяване на теоретичните и методически знания на студентите от специалностите „Предучилищна и начална училищна педагогика“ и „Предучилищна педагогика“. Структурата на тестовите задачи е съобразена и разработена на основата на учебния материал и действащите Учебни програми по дисциплината „Изобразителна дейност в детската градина“, като по този начин подпомага бъдещите и настоящи детски учители в професионалната им реализация.

Кандидатът е представил 12 цитирания в български научни списания, монографии, дисертационни трудове и други публикации след 2011 г.

5. „Преподавателска работа”

Доц. д-р Димитър Балкански работи като преподавател в ШУ „Епископ К. Преславски“. Аудиторната заетост на кандидата е свързана със задължителните дисциплини „Изобразителна дейност в детската градина“, „Диагностика на детската изобразителна дейност“, „Теория и методика на обучението по изобразително изкуство за деца с интелектуална недостатъчност“, „Нетрадиционни и алтернативни форми на изобразителна дейност“, „Скулптура“, „Вечерен акт“, „Пленер“, „Лятна практика“, „Декоративно-приложни изкуства“, „Преддипломна педагогическа практика“, в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, в специалностите „ПОИИ“, „ПУНУП“, „ПУП“, „ПДИН“, „ПОПИ“ и „ПОВИ“. Има активна извънаудиторна дейност със студентите (научен ръководител и рецензент на дипломанти, участия в проекти), а в момента е научен ръководител на един докторант. Участва в комисии за държавен изпит (ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“), за прием и изпити на докторанти, за подготовка на документацията на катедра „ВИТМ“ по акредитация. Член е на Методическия съвет на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Художествено-творческата дейност на доц. д-р Д. Балкански е

в областта на живописата, скулптурата, керамиката, илюстрацията, рисунката и неконвенционалните творчески форми. Има значителен брой участия в международни, национални и регионални изложби. Носител е на награди и номинации за изобразителната си дейност.

6. „Заключение”

След запознаване с представените монографии, учебници, публикации и участия в научни форуми, както и от извършеният от мен анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята категорична положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви Доклад – предложение до Факултетния съвет за заемане на академичната длъжност „професор” от доц. д-р Димитър Илиев Балкански в ШУ „Епископ К. Преславски”, в област на висше образование: 1. Педагогически науки; професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...; научна специалност „Методика на обучението по изобразително изкуство”.

Подпис:

(Проф. д-р Благомир Папазов)

07. 04. 2017 г.

Гр. Шумен